

בחינת שליש בעברית (הבנה, הבעה ולשון) י' - 3+1 13/3/2017

שם התלמיד: _____ הציין: _____ ב' _____
80

תשובות

קרא את הקטע שלפניך וענה על השאלות 1-5 המופיעות אחריו.

המכונית שינתה את העולם

המכונית היא חלק בלתי נפרד מן החיים של האדם המודרני, והמצאתה שנתה מקצה לקצה את התנהלות החיים של בני האדם בעולם כולו. מבין כל המדינות בעולם ההשפעה של המצאת המכונית והייצור ההמוני שלה בולטים בעיקר בארצות-הברית. המכוניות הפרטיות שהציפו בתוך זמן קצר יחסית את כבישי ארצות-הברית גרמו לשינויים עצומים באורח החיים האמריקני: היה צריך לסלול כבישים שיגיעו לכל פינה במדינה. הכבישים הבין-עירוניים הפכו לבעלי מסלולים אחדים כדי לאפשר זרימה מהירה של מכוניות. כמו כן אנשים כבר לא נאלצו לגור בצפיפות במרכזי הערים, קרוב למקום עבודתם — המכונית אפשרה להם לגור במקומות מרוחקים, בתים פרטיים השוכנים בשכונות ירוקות ושקטות.

שינויים אלה לא היו השינויים היחידים שהתרחשו בארצות-הברית בעקבות המצאת המכונית: במקום חנויות קטנות ובעלי מלאכה ששירתו את הציבור בעבר, כמו המוכר במכולת, הירקן, הסנדלר או התייט, הוקמו מחוץ למרכזי הערים חנויות ענקיות, שנקראו סופרמרקטים, ובהן מכרו בעיקר מוצרי מזון וכלי בית. אחר כך נבנו ליד הסופרמרקט חנויות נוספות, כגון חנויות בגדים, צעצועים ונעליים, ואף בתי קולנוע. כך נולד הקניון המודרני.

גם את מקומם של בתי האוכל המסורתיים שהסועדים נהגו להגיע אליהם ברגל, תפסו מסעדות של מזון מהיר הנותנות שירות לנהגי מכוניות: במסעדות אלה יש חלון צדדי, שם אפשר להזמין ארוחה ולקבל אותה לתוך המכונית, בלי לצאת ממנה. **רבים בעולם מחקים את סגנון החיים האמריקני בעקבות צפייה בסדרות טלוויזיה ובסרטי קולנוע משם. אחד מסימניו הבולטים של סגנון זה הוא השימוש במכונית פרטית.**

המכונית הפרטית שפחה את חיי האדם, אך היא גם יצרה בעיות לא-מעטות. המכוניות מזהמות את האוויר, מרעישות ומעורבות בתאונות דרכים איומות. בגלל ריבוי המכוניות

נוצרים פקקי תנועה, המאטים את התנועה וגורמים לנהגים לבזבז זמן יקר מאחורי ההגה. מצב זה סותר למעשה את המטרה שלשמה ייצרו את המכונית: תנועה מהירה של בני אדם ממוקם למקום.

בשנים האחרונות נעשים מאמצים להילחם בכמה מן הבעיות האלה. במכוניות המיוצרות כיום אפשר למצוא כריות אוויר כדי להגן על הנוסעים בעת תאונה; המכוניות החדשות מצוידות במתקן המצמצם את פליטת הגזים המזהמים, ויש גם ניסיונות לייצר מכוניות שיפעלו באמצעות חשמל, אנרגיית השמש, אלכוהול ועוד. אולם עד שיימצאו פתרונות לבעיות שנגרמות בגלל המכונית, כדאי מדי פעם בפעם לרכוב על אופניים או ללכת ברגל.

השאלות:

1. כותרת הקטע היא "המכונית שינתה את העולם."

א. הבא שתי דוגמאות לשינוי באורח החיים, שהתרחש בארצות הברית בעקבות-
המצאת המכונית (8 נק')

1) סללו כבישים שהגיעו לכל פינה בארץ.
2) אנשים גרו במקומות הרחוקים יותר בגיש פארקיס.

ב. הבא שתי דוגמאות לשינוי בתחום הכלכלי, שהתרחשו בארצות הברית בעקבות-
המצאת המכונית (8 נק')

1) היקף ספרותיים במקום אפילו קטנה.
2) עלה היקפיו הארצוני האכיף חנויות העצים וצרכנים, אבי קולנוע.
3) היקף מספרם של מצבן אהיר הוללות שינוי אנכי אכילת.

2. א. לסגנון החיים האמריקני היתה השפעה על האנשים מחוץ לארצות-הברית. הסבר קביעה זו, על פי הקטע (6 נק')

כיום בעולם מתקיים את סגנון החיים האמריקני בעקבות צפייה בסרטים טלוויזיה ובסרטי קולנוע משם. אחד מסימני הבולטים של סגנון זה הוא השימוש במכונית פרטית.

2. ב. הקטע מסתיים בהמלצה " : לרכוב על אופניים או ללכת ברגל" אילו בעיות המלצה זו עשויה לפתור על פי הקטע? (6 נק')

⊕ לא יהיו מכוניות מזהמות את האוויר, ומכשירי ומקומות המאוחזים פורכים.
⊕ לא יהיו סקקי תנועה המאטים את התנועה.

3. לפניך משפט מהקטע שורה 20 :

"אחד מסימניו הבולטים של סגנון זה הוא השימוש במכונית פרטית"

מהו הקשר הלוגי בין הסגנון האמריקני לבין המכונית הפרטית? (4 נק')

1. הסגנון האמריקני הוא תנאי למכונית פרטית.

2. המכונית הפרטית היא דוגמא לסגנון האמריקני.

3. התנאי האמריקני הוא ניגוד למכונית פרטית.

4. המכונית הפרטית היא סיבה לסגנון האמריקני.

4. א. לפניך משפט משורות 18-19 קרא אותו וענה על הסעיפים א-ב שאחריו-

"רבים בעולם מחקים את סגנון החיים האמריקני בעקבות צפייה בסדרות

טלוויזיה ובסרטי קולנוע משם"

א. הקשר הלוגי בין חלקי המשפט הוא: (4 נק')

1. הכללה ופירוט

2. עימות וניגוד

3. סיבה ותוצאה

4. הדגמה

א. הפוך את השמות הבאים לרבים, והוסף לרבים שם תואר מתאים: (16 נק')

אבן	אבנים	צפור	צפורים
חוב	חובות	סולם	סולמות
פעם	פעמים	וילון	וילונות
חבית	חביות	שנה	שנים
מזלג	מזלגות	אצבע	אצבעות
מילה	מילים	אריה	אריות
חרב	חרבות	דבורה	דבורים
לילה	לילות	שדה	שדות

ב. נטיית שמות : הטה את השמות לפי הנתונים . (12 נק')

סירה שלהן	סיירתן	חלונות שלהם	חלונותיהם
אבא שלי	אבא	בנות שלו	בנותיה
כסא שלהם	כסא	ילדה שלה	ילדותה
סירות שלו	סירותיו	בנים שלכם	בניכם
חברים שלי	חברי	מיטה שלך	מיטתך
ספר שלהן	ספין	מקצועות שלה	מקצועותיה

א. הפוך את השמות הבאים לרבים, והוסף לרבים שם תואר מתאים: (16 נק')

אולם	אולמות	א'ים	דלת	דלתות	אות
בת	בנות	אות	יונה	יונים	אות
אב	אבות	אים	אישה	נשים	אות
מוסד	מוסדות	אים	עז	עצים	אות
מחברת	מחברות	אות	נר	נרות	אים
נמלה	נמלים	אות	מחט	מחטים	אות
אם	אמהות	אות	נפש	נפשות	אות
באר	בארות	אות	ריח	ריחות	אים

ב. נטיית שמות: הטה את השמות לפי הנתונים. (12 נק')

ילדה שלי	ילדותי	בנות שלה	בנותיה
מיטה שלו	מיטתו	סירה שלך	סירתך
ספרים שלכם	ספריכם	אמא שלי	אמא
אחות שלו	אחותו	דלתות שלהם	דלתותיהם
סירה שלה	סירתה	מיטות שלו	מיטותיו
חלונות שלנו	חלונותינו	ילדה שלך	ילדתך